

Qunguhiniqtautilirlugu qunguhiniqtaulingilluguluunniit?

Nunallaanin apirhuutit

Qunguhiniqtautilirnikkut hanaqidjutiit (naalautikkut-naunaijarutit) ikajuutaujuq kiunikkut apirhuutitik pili-maitkaluaqtun kiujaami aallakkut qanuriliurutikkut :

- ◆ Humungauvakpat nanuit takungitkuptigin?
- ◆ Qanuqtun **umiakkuurutit** hulaqutivakpat nanunik hikuni?
- ◆ Qanuqtun unghahiktilaakkut aulavakpat? **Hitiqarutait** humiinniit aallanguqqat?
- ◆ Qanuqtun nanuit **malikhautiliqqat** aallanguqtiliqtunun tariumi hikumi?
- ◆ Atuliqqat aallanik nunanik tadjia hivulliinnin?
- ◆ Aallangurniit auladjutainni aallanguqtiqpakpat qanuqtun nanuit **inuillu** qanuriliuqatigiirutainnik?

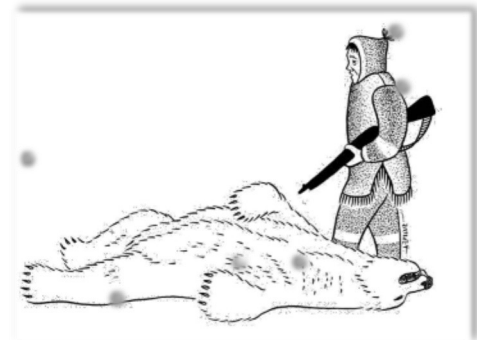
Nunavutim havagutaa

- ◆ Nunavunmi kangiqhiurijit unniutivaktun atauttikkut-munarinnikkut paannarijaujunun, kavamatuqatkunni havagvingnun, ukunungalu nunarjuarmi timiqutinun ukunani qanurinninginni nanurni, taapkaa ikajuqtait **anguniar-niit aullaqtirniinnilu Nunavunmin nanuinni** hunaujuni.
- ◆ Ilitturipkaidjutikhat nanurni Nunavunmi ilitturipkaqtitaqpaktait **avatini hulaqutitik qaujiharitit ukununga tukhiqtauhimajunun havavigjuarvighanun pivallialiurnirni imaatun ujaraghiurnirni, tamajanik agjaqtarutitik, aallan-iklu**. Auladjutikkut naunaitkutit ikajurniaqtut tuninikkullu ihuatqijaujunik qaujiharutitik hulaqutini.
- ◆ Auladjutikkut naunaitkutit pimmarighautijun ihuatqijaujunik annakhimanikkut amigaitilaanginni amihuuhikkullu itqurniarhimadjutini. **Amigaitilaangin annakhimajunilu nanurni hulaqutiqparhumajuq anguniaqtaarnikkut amigaitilaanginnik**.

Huuq atuqtaungittuq Inuit Qaujijamatuqangit?

- ◆ **Atuqtaujuq!** Inuit Qaujijamatuqangit (IQ) hakugikpiaqtuq ikajuutikhaq. **Nunallaani qaujijamaniit IQ-lu unniqtuiliqtun hilaup aallanguqtirninga, havavigjuakhani pivallialiurniq, umiakkuurnikkullu hulaqutiqaatait** nanuit .
- ◆ Kangirhiurijit kangiqhimajaa ihumagittiarhugillu inuuqatigiingnikkut up-iridjutit ihumaaluutiuvaktun qunguhiniqtaqtuinnikkut taimaalu **havakhimajun aturiami hulaqutiqarjuangittunik qanuriliurutikhanik qaujijamadju-tikhakkut katitirutini**.
- ◆ Piqangittuq atauhirmik qanuriliurutikhanik qaujijamadjutikhakkut katitirutitik naunaijaittaaqtuq tamaat ilitturipkaidjutitik. Nakuutqijaujuq aturiami tamainnik hanaqidjutitik pihimajaptiknik **pilugulu nakuutqijaujuq qanuriliurutikhaq talvunga apirhuutimun**.
- ◆ Nanuit humungaujaaqtun inuit malittialimaitainnun. **Naalautikkut-naunaijarutit pipkaqtitpaktait inuit "maliklugu" nanuq 24ni ikaarnirni ublumi, 7ni ubluni havainirmi imaatun ilaani avatquhimalugu** ukiuq.

A migaitqijaujun naunaitkutit qunghuhinirmaiqtuutikkut nanunik uumannga ajungittunin-nalunaqtunin tautukhimanirmin....

- ◆ Naalautikkut-naunaijarutit atuqtauhimajuq amigaittuni qulini ukiuni amigaittuni uumajuni, iqalungnin haqal-ikitaanun, qilalugarnun tukturnullu. Baataliiq angijukhaujuq tujuriami ilitturipkaidjutinik naunaitkutinik naalautikkuurutinik amigaittunun tatqiqhiutinun ukiunulluunniit; taimatun qunghuhinirmiaq nanunun angitqijaujuq ilanginnin aallanin uumajunin.
- ◆ Qunghuhinirmiaqtuiniq pijukhaq nanurmik hiniktaitaujukhaq imaakiaq atauhirmik ikaarnmik. Havauhiqtuutit qajangnaitun takujaulimaittullu niqaani qaangiqhimaliqqata hitamat havainiit. Inuktun, nanuit atuqpaktait, aulapkaqpaktailluunniit, havautit timingmingnin atuqhugin tinguit taqtuillu.

Arnarluk nanuq talvani qunghuhinirmiaq iliraqviani, taamnalun nanuq malruukni ukiuk qaangiutini qunghuhinirmiaq unguvaqtauniani, naunaittuq hulaqutihimaittuq amia

- ◆ Qunghuhinirmiat uqumaitilaaqaqtun uqitqijaujunik 5 lbs-mik takunnarhingittuqlu hulaqutiunikkut nanuaqalimirnun, nirinimun, auladjutinun, mitquirmimulluunniit
- ◆ Hanqihuiqtaugaangat, aulania qanurinnialu utiqpaktun idjuhianun qaangiraangata 48-72 ikaarniit.
- ◆ Qunghuhinirmiat ikittuni nanuni tunidjutiujun amigaitpiaqtunik ilitturipkaidjutikhanik.
- ◆ Qunghuhinirmiat pijaarutimik pidjutilgit ihuarhaqtauhimajut qunghuhinirmiat katainnaqtaarianginnik inmiknik hanaqijauhimaattumik.

Arnarluk nanuq pilik ublumi-utamik satellite qunghuhinirmiamik, tautungnaqtuqlu unguvaqtirutikhaa (qirnariktuq qiuqutinnuaq)

- ◆ Piqangittuq ajungittunin-nalunaqtunin ilitturipkaidjutinik uqarhimanirnik nanuit tuhaalaiqpakturn irhinarhijuummirhutikluunniit hanaqijaunirnin.
- ◆ 1980ni '90nilu, qunghuhinirmiat takupkaqpaktaid najurvilluanga nanuit ilanginni najugaa (taamna atuqtaujuq naunaijautimik aulapkaqpaktaid ilanginnik; takulugu Fig. 1). Tamaita hapkunani **aulanikkut naunaitkutit hailihimajun uvani Nanuinni Aulanikkut Nunaujami (Fig. 2) tujuqtauhimajuq tamainnun atauttikmut-munarinnikkut paannarijaujunun 2002mi.**

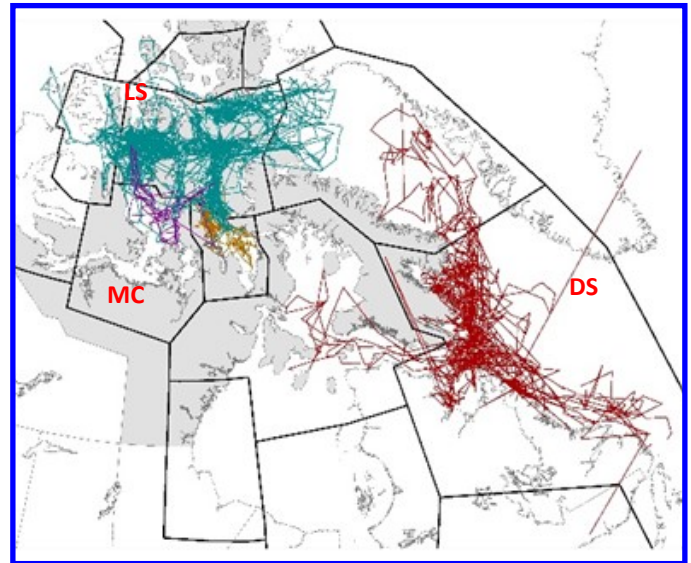

Fig.1. Naunaitkutit ukiuq-tamaat auladjutainnik arnalluit nanuinni uvani Davis Strait (DS; aupajaaqtun naunaitkutit), M'Clintock Channel (MC; tun'ngujuqtuq naunaitkutit), Lancaster Sound (LS; ariqatangaqtun naunaitkutit), unalu Gulf of Boothia (quriiqtangajun naunaitkutit) that were used to define the boundaries (qirnarikkut naunaitkutit titraqhimajun qaangani nunaujap).

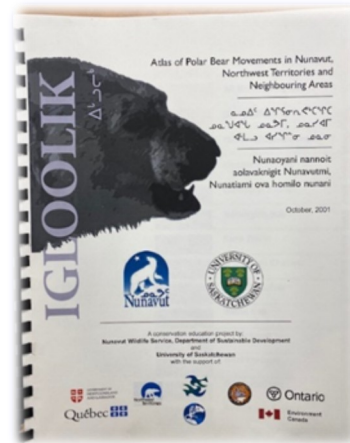

Fig. 2: Tamaita naalautikkut-naunaijarutit auladjutait nanuni Nunavunmi qunghuhinirmiat ilihimatillugin nanuni ukunani 1980sini-1990sini titraqtauhimajun tunijauhimajullu atauttikmut-munarinnikkut paannarijaujunun 2002mi.

- ◆ Una hanaqidjuti qangannuaq atuqtauvaktuq **Baffin Bay**-mi (BB) (tariuq) uvanilu **Kane Basin**-mi (KB) (tariuq) hamani **2011min talvunga 2015mun**. Qunghuhinirmianin ilitturipkaidjutit tautuktitaa **nanuit nuutiqhijimajun tununganulluamun, najulluanginnarhugu nuna, itiqhutik hitimingnun kinguvaqtittutik, tamainnilu aulluungittun taimaatun 1990sinin, taimaittungnarhijun aallanguqtirnin tariuq hikuanin.**

◆ Ukunani piksasuuiliqtuuhimajunik nanunik nat-tiqhiuqtunik takulugu: <https://www.youtube.com/watch?v=qXQBjZLNYT0> takuluguluunniit una USGS site: <https://www.usgs.gov/news/polar-bears-film-their-own-sea-ice-world>

- ◆ Qujaginnanik apirhuutikhaqaruvun, hivajarlugu una Nunavunmi nanuni kangirhiuriji Iglulingmi uvani **867-934-2181** qujaginnaq ubluqhiutaani.

